

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January -2026

Course : MASKT
Subject Code : MASKT-09
Subject Name : અલંકારશાસ્ત્ર વક્રોક્તિજીવિતમ્ ઉન્મેષ-1

Date : 16/02/2026
Time : 03:00pm to 05:15pm
Duration : 02.15 Hours
Max. Marks : 70

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલ શ્લોકનું ભાષાંતર કરો. (કોઈ પણ બે) 10
1. વન્દે કવીન્દ્રવક્રત્રેન્દુલાસ્યમન્દિરનર્તકીમ્।
દેવીં સૂક્તિપરિસ્પન્દસુન્દરાભિનયોજ્જ્વલામ્॥
 2. ઉભાવેતાવલઙ્કાર્યોં તયોઃ પુનરલઙ્કૃતિઃ।
વક્રોક્તિરેવ વૈદગ્ધ્યભઙ્ગીભણિતિરુચ્યતે॥
 3. અસમસ્તમનોહારિપદવિન્યાસજીવિતમ્।
માધુર્યં સુકુમારસ્ય માર્ગસ્ય પ્રથમો ગુણઃ॥
 4. સર્વસંપત્પરિસ્પન્દસંપાદ્યં સરસાત્મનામ્।
અલૌકિકચમત્કારકારિ કાવ્યૈકજીવિતમ્॥
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. 04
1. શરીરં તાવદિષ્ટાર્થવ્યવચ્છિન્ના પદાવલી ।
 2. પ્રજ્ઞા નવનવોન્મેષશાલિની પ્રતિભા મતા ।
 3. વિષય્યન્તઃ કતેઽન્યસ્મિન્ સા સ્યાત્સાધ્યવસાનિકા ।
 4. નિસર્ગજા સત્યાભ્યાસાભ્યાં ચ સંસ્કાર્યા ।
- પ્રશ્ન-2 લક્ષણા તેન ષડ્વિધા । વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. 14
- અથવા
- આચાર્ય મમ્મટના મત અનુસાર કાવ્યપ્રયોજનની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-3 આચાર્ય કુન્તકના જીવન અને સમય વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. 14
- અથવા
- વિવેચનના પ્રકારો વિશે સવિસ્તર સમજાવો
- પ્રશ્ન-4 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14
1. આચાર્ય ભામહની કાવ્યપ્રયોજન-વિભાવના
 2. સ્વભાવોક્તિની અલંકારિતાનું ખંડન
 3. કાવ્ય દોષનાં ભેદ-પ્રભેદ
 4. વ્યંજનાવૃત્તિ
- પ્રશ્ન-5 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ) 14
1. ‘રામાદિવદ્વર્તિતવ્યં ન રાવણાદિવદિત્યુપદેશં । કાવ્યના કયા પ્રયોજનને લાગુ પડે છે ?
(A) વ્યવહારજ્ઞાન (B) યશપ્રાપ્તિ (C) પત્ની સમાન બોધ (D) વ્યવહારજ્ઞાન
 2. આદિત્યાદર્મયૂરાદીનામિવાનર્થ નિવારણમ્ । કાવ્યના કયા પ્રયોજનને લાગુ પડે છે ?
(A) અમંગળનો નાશ (B) સાહજિક આનંદાનુભવ (C) વ્યવહારજ્ઞાન (D) અર્થપ્રાપ્તિ
 3. સકલપ્રયોજનમૌલિભૂતં । કાવ્યના કયા પ્રયોજનને લાગુ પડે છે ?
(A) યશપ્રાપ્તિ (B) આનંદપ્રાપ્તિ (C) અર્થપ્રાપ્તિ (D) વ્યવહારજ્ઞાન

4. આચાર્ય રુદ્રટના ગ્રંથનું નામ જણાવો ?
(A) કાવ્યાલંકાર (B) કાવ્યપ્રકાશ (C) નાટ્યશાસ્ત્ર (D) સાહિત્યદર્પણ
5. ધ્વનિરાત્મા કાવ્યસ્ય । કાવ્યનું લક્ષણ આપનાર આચાર્યશ્રીનું નામ જણાવો ?
(A) રુદ્રટ (B) આનંદવર્ધન (C) આચાર્ય ભામહ (D) આચાર્ય કુન્તક
6. આચાર્ય વિશ્વનાથના ગ્રંથનું નામ જણાવો.
(A) કાવ્યપ્રકાશ (B) નાટ્યશાસ્ત્ર (C) કાવ્યાનુશાસન (D) સાહિત્યદર્પણ
7. શબ્દાર્થો સહિતૌ કાવ્યમ્ । કાવ્યનું લક્ષણ આપનાર આચાર્યશ્રીનું નામ જણાવો ?
(A) આચાર્ય દંડી (B) આચાર્ય વામન (C) આચાર્ય ભામહ (D) આચાર્ય મમ્મટ
